

7343 SAYILI KANUNLA İCRA VE İFLÂS KANUNU'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI

Hakan PEKCANITEZ*

Mine AKKAN**

Özet: 7343 sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile İcra ve İflâs Kanunu’nun 1, 4, 13, 36, 87, 88, 97/a, 106, 110, 111, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 128/a, 129, 130, 134, 135, 142/a, 242, 244. maddelerinde değişiklik yapılmış; 3/a, 111/a ve 111/b maddeleri Kanun’a eklenmiş ve 25, 25/a, 25/b, 133 ve 341. maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Bunlar yanında, 7343 sayılı Kanunla İcra ve İflâs Kanunu’nda ilâmların icrası kısmında yer alan çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırıldığı için ayrıntılı şekilde Çocuk Koruma Kanunu kapsamına alındığı görülmektedir. 7343 sayılı Kanun’un 57. maddesine göre, Kanun’un Resmî Gazete’de yayımı tarihinde tüm hükümler yürürlüğe girmiştir. Buna karşılık, 7343 sayılı Kanun’da, zaman bakımından uygulamaya ilişkin iki önemli düzenleme göze çarpmaktadır. 7343 sayılı Kanun’la İcra ve İflâs Kanunu’na eklenen geçici madde 18 ve Çocuk Koruma Kanunu’na eklenen geçici madde 2 ile zaman bakımından bu düzenleme kapsamında kalan hükümlerin uygulanması düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İcra ve İflâs Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu, Zaman Bakımından Uygulama, Elektronik Satış, Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlâmlar

* Prof. Dr., Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı, hpekcanitez@gsu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7809-4535

** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı, mine.akkan@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8759-5593

GİRİŞ

2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu, son olarak 2021 yılında 7343 sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”¹ ile değişikliğe uğramıştır. 7343 sayılı Kanun kapsamında, İcra ve İflâs Kanunu’ndaki bazı hükümler değiştirilmiş, yeni hükümler eklenmiş ve bazı hükümler yürürlükten kaldırılmıştır. Genel itibarıyla bakılacak olursa İcra ve İflâs Kanunu’nun 1, 4, 13, 36, 87, 88, 97/a, 106, 110, 111, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 128/a, 129, 130, 134, 135, 142/a, 242, 244. maddelerinde değişiklik yapıldığı; 3/a, 111/a ve 111/b maddelerinin Kanun’a eklendiği, 25, 25/a, 25/b, 133 ve 341. maddelerinin yürürlükten kaldırıldığı görülmektedir.

7343 sayılı Kanun’la yapılan önemli bir diğer değişiklik ise İcra ve İflâs Kanunu’nda ilâmların icrası kısmında yer alan çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına yönelik hükümlerin yürürlükten kaldırılarak artık Çocuk Koruma Kanunu kapsamına alınması ve bu çerçevede Çocuk Koruma Kanunu’nda ayrıntılı düzenlemeler yapılmasıdır.

İcra ve İflâs Kanunu’nda yapılan değişiklik, ek veya yürürlükten kaldırılan hükümlerin zaman bakımından uygulanmasında önemli olan, ülke genelinde yeknesak bir uygulama sağlanması ve yoğun bir şekilde başvuru icra organları bakımından hükümlerin uygulanmasında herhangi bir tereddütle karşılaşılmasıdır.

7343 sayılı Kanun’un 57. maddesine göre Kanunun Resmî Gazete’de yayımı tarihinde tüm hükümler yürürlüğe girmiştir. Buna karşılık, 7343 sayılı Kanun’da, zaman bakımından uygulamaya ilişkin “geçici madde” başlıklarını taşıyan iki önemli düzenleme söz konusudur. Bu çerçevede, 7343 sayılı Kanun’la İcra ve İflâs Kanunu’na eklenen geçici madde 18² ve Çocuk Koruma Kanunu’na eklenen geçici

¹ RG 30.11.2021, S. 31675.

² İcra ve İflâs Kanunu Geçici madde 18/2. fıkrası, Kanun teklifinde, TBMM tarafından kabul edilen halinden farklı şekilde düzenlenmişti. Söz konusu 2. fıkra, TBMM’de Genel Kurul görüşmeleri sırasında verilen önerenin kabul edilmesi üzerine, kanunlaşan son halini almıştır. Kanun teklifinde geçici madde 18/2. fıkrada madde numaraları belirtilmeden “Bu maddeyi ihdas eden Kanunun haczedilen malların elektronik ortamda satışına ilişkin hükümlerinin uygulanmasına” şeklinde genel bir ifadeye yer verilmişti. Kanımızca, bu ifade uygulama açısından büyük sorunlar oluşturabilecek bir ifadeydi. TBMM’de Genel Kurul görüşmeleri sırasında verilen önerenin kabul edilmesiyle birlikte söz konusu 2. fıkrada mad-

madde 2 ile zaman bakımından bu düzenleme kapsamında kalan hükümlerin uygulanmasına açıklık getirilmeye çalışılmıştır.

I. 7343 sayılı Kanun'la Yapılan Düzenlemelerin Zaman Bakımından Uygulanmasına İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi

A. Genel Olarak

7343 sayılı Kanun'da, bu Kanun'la getirilen değişikliklerin zaman bakımından uygulanmasına yönelik olarak üç düzenleme karşımıza çıkmaktadır. Buna göre, ilk düzenleme genel olarak yürürlük maddesi diyebileceğimiz 7343 sayılı Kanun'un 57. maddesi olup Kanun'un Resmî Gazete'de yayımı tarihi, yürürlük tarihi olarak belirlenmiştir. Buna karşılık, 7343 sayılı Kanun'da, 57. maddedeki genel yürürlük maddesi yanında, zaman bakımından uygulamaya ilişkin iki ayrı önemli düzenleme mevcuttur. Bu çerçevede, 7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'na (İİK) eklenen geçici madde 18 ve Çocuk Koruma Kanunu'na (ÇKK) eklenen geçici madde 2'de, 7343 sayılı Kanun'un 57. maddesine nazaran, bazı hükümler için zaman bakımından uygulamaya ilişkin farklı tarihler belirlenmiştir.³

7343 sayılı Kanun 30.11.2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmış olup kural olarak bu Kanun'la yapılan tüm değişiklikler bu tarihte yürürlüğe girmiştir. Genel olarak yürürlüğe giriş tarihi ile birlikte söz konusu hükümlerin derhal uygulanması gündeme gelmiştir. Bunun yanında, özellikle İcra ve İflâs Kanunu ile Çocuk Koruma Kanunu'nda yapılan bazı ek ve değişikliklerle ilgili olarak söz konusu hükümlerin uygulanması için, İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18 ve Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2'de yer alan bazı koşulların yerine getirilmesi beklenmelidir.

de numaraları ayrı ayrı belirtmek ve daha ayrıntılı açıklamalar yapılmak suretiyle bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu konuda bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?BirlesimSiraNo=23648&BaslangicSayfa=70&BitisSayfa=70&Tur=H> (E.T. 30.03.2022).

³ İcra ve İflâs Kanunu'nda zaman içinde yapılan değişiklikler açısından, bu değişikliklerin yürürlüğe girişi veya zaman bakımından uygulanması ile ilgili olarak kanun koyucunun çeşitli yöntemler tercih ettiği görülmektedir. Bu konuda genel bilgi için bkz. Hakan Pekcanitez/Evrin Erişir, "6352 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Zaman İtibariyle Uygulanması", *İstanbul Barosu Dergisi* Kasım-Aralık 2012, C. 86, S. 2012/6, s. 17-18.

7343 sayılı Kanun'un uygulanması ile ilgili olarak özetle şu üç tarihe dikkat edilmesi gerekmektedir:

- Kanunun yayımı tarihinde derhal uygulanması
- İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18 kapsamında uygulamanın başlaması
- Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2 kapsamında uygulamanın başlaması.

Yukarıda belirtilen üç farklı tarihe göre iki hususa değinmek önem arz etmektedir:

- 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen veya eklenen hangi hükümlerin hangi tarihe tâbi olarak uygulamaya gireceğinin belirlenmesi
- Özellikle geçici maddeler çerçevesinde uygulanma tarihlerinin hangi koşullar çerçevesinde değerlendirileceği ve belirleneceği.

Yukarıda sözü edilen geçici maddelerde belirtilen şekilde, bazı yeni kanuni düzenlemelerin uygulanma tarihleri bakımından kanun koyucu tüm ülke genelinde geçerli belli bir tarih tespit etmemiştir. Söz konusu geçici maddeler kapsamında kalan hükümlerin uygulama tarihi, Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinde yapılacak duyurusu ile belirlenecektir. Bu durumun, ülke genelinde hangi hükümlerin uygulanacağına yönelik belirsizlik yaratacağı ve uygulamada çeşitli sorunlara yol açabileceği belirtilmelidir. Esasen yürürlükte olan kanun hükümlerinin uygulanması yetkisinin Adalet Bakanlığı'nın duyurusuna bırakılması, kişilerin hangi zamanda hangi kanuna tâbi olacağı noktasında belirsizliğe sebep olacağı gibi, yasama ve yürütme yetkisinin de sınırı ve kullanılması açısından sorun teşkil edebilecek niteliktedir. Bunun yanında, 7343 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümlerin (İİK m. 25, 25/a, 25/b ve 133) yürürlükten kaldırılmasına rağmen uygulanmaya devam edilecek olması da yine belirsizliğe sebep olmaktadır. Özellikle kişinin hürriyetinden mahrum olması sonucunu doğuran ve farklı sürelerle yaptırma bağlanan (İİK mülga m. 341: 6 aya kadar tazyik hapsi; ÇKK m. 41/F: İşlenen fiile göre, 3 günden 10 güne kadar disiplin hapsi veya 3 aya kadar disiplin hapsi) çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilâm veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefet fiillerinde, İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 341. maddesi ile Çocuk Koruma Kanunu'nun

41/F maddesi arasında zaman bakımından uygulama ile ilgili olarak bir karşılaştırma ve yorum yapılması da gündeme gelebilecektir.

Yürürlüğe girmiş kanun hükümlerinin özellikle icra hukukunda elektronik satışa ilişkin olarak, gerek ne zaman çıkarılacağı belirsizlik taşıyan ilgili Yönetmeliğin çıkarılmasına bağlanmış olması gerekse uygulamaya hangi il ve ilçelerde başlanacağına ilişkin Adalet Bakanlığı'nın duyurusuna tâbi kılınması, Anayasa'nın kanun önünde eşitlik ilkesine de aykırılık oluşturabilecektir. Yürürlükte olan kanun hükümlerinin tüm ülke genelinde aynı anda uygulanmaya başlanması bu yönden eleştirilebilir.

7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değişikliklerde elektronik satışa ilişkin değişikliklerin kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde çıkarılacak Yönetmeliğe bağlı olarak uygulanmaya başlanması (İİK geçici m. 18/1) ile yine İcra ve İflâs Kanunu'nda satışa ilişkin olarak yapılan önemli değişikliklerden biri olan rızai satış açısından (borçluya satış yetkisi verilmesi-İİK m. 111/a) kanunen Yönetmelik çıkarılması zorunlu olmasına rağmen, rızai satış hakkında Yönetmelik beklenmeden, 30.11.2021 tarihinden itibaren uygulamaya derhal geçilmesi arasında da neden fark gözetildiğine dikkat çekilmelidir. Burada da kanunun uygulanması açısından aynı kanunda getirilen satışa ilişkin düzenlemeler arasında bir yeknesaklığın olmadığı görülmektedir.

Yürürlükte olan kanun hükümlerinin aynı anda ülke genelinde uygulanamayacak olması, özellikle istinabe suretiyle yapılan işlemler bakımından da icra uygulamasında sorunlara yol açabilir. Bu anlamda, Adalet Bakanlığı'nın henüz yeni değişikliklerin uygulanmasına ilişkin karar vermediği (duyuru yapmadığı) yerler bakımından burada bulunan bir icra dosyası için istinabe yoluyla yapılacak bir işlemde, istinabe edilen icra dairesi uygulamaya başlanan bir il veya ilçede ise yeni kanun hükümlerinin uygulanması gündeme gelebilecek, aynı icra dosyasında aynı zamanda hem önceki hem de yeni kanun hükümlerinin uygulanması karışıklığa da neden olabilecektir.

7343 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerin uygulanması bakımından getirilen düzenlemelerin (özellikle İİK geçici m. 18 ve ÇKK geçici m. 2) ne zaman uygulanmaya başlanacağı hususundaki belirsizlik yanında, aynı dosya içinde veya aynı icra dairesinde, aynı zaman

diliminde önceki ve yeni hükümlerin bir arada uygulanmasına sebep olunacağı ve özellikle devam eden takipler uzun bir süreci kapsayabileceğinden hangi kanun hükümlerinin hangi işlemler bakımından uygulanacağına da karar vermenin ya da bunu değerlendirmenin de zorluk yaratacağı şüphesizdir.

7343 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerde getirilen kanuni düzenlemelerin ayrıntılı olduğu göze çarpmaktadır, bunun yanında bazı hükümlerde yapılan değişikliklere ilişkin olarak kanun gereği birçok Yönetmelik ve bir Tarife çıkarılması veya Yönetmelikle düzenleme yapılması da zorunludur. Bunlar sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- İcra ve İflâs Kanunu'nun 1. maddesine 7343 sayılı Kanun'la eklenen 3. fıkrasında düzenlenen icra başmüdürüne ilişkin olarak Yönetmelikle düzenleme yapılması (İİK m. 1/3)
- İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen 3/a maddesinde düzenlenen icra daireleri başkanlığına ilişkin olarak Yönetmelikle düzenleme yapılması (İİK m. 3/a, son fıkra)
- İcra ve İflâs Kanunu'nun 7343 sayılı Kanun'la değişik 87. maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak Yönetmelikle düzenleme yapılması (İİK m. 87/son).
- İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen 111/a maddesinde düzenlenen borçluya satış yetkisi verilmesine ilişkin olarak Yönetmelikle düzenleme yapılması (İİK m. 111/a, son fıkra)
- İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen 111/b maddesinde düzenlenen elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin olarak Yönetmelikle düzenleme yapılması (İİK m. 111/b, son fıkra)⁴
- İcra ve İflâs Kanunu'nun 106. maddesinde yapılan değişiklik üzerine Tarife çıkarılması (İİK m. 106/son)⁵

⁴ Bu kapsamda, "İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik" 08.03.2022 tarihli Resmî Gazete'de (S. 31772) yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin geçiş hükmü için bkz. geçici madde 1.

⁵ Bu kapsamda, "Satış Giderleri Tarifesi" 08.03.2022 tarihli Resmî Gazete'de (S. 31772) yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Tarife'nin geçiş hükmü için bkz. geçici madde 1.

- Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin olarak Çocuk Koruma Kanunu'na eklenen Dördüncü Kısımın uygulanmasına ilişkin olarak Yönetmelikle düzenleme yapılması (ÇKK m. 41/İ).

Görüldüğü üzere, 7343 sayılı Kanun ayrıntılı düzenlemeler içermesine rağmen, bu değişiklikler çerçevesinde pek çok Yönetmelik (ve Tarife) çıkarılması veya Yönetmelikle düzenleme yapılması da söz konusu olacaktır.

7343 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerin uygulanmasına ilişkin geçici maddelerde de pek çok ayrıntıya yer verilmiş olmasına rağmen, somut olaylar bakımından mevzuat çerçevesinde düzenlenmeyen farklı ihtimaller olabileceği gibi bunlar yanında, henüz ilgili Yönetmelikler çıkarılmadan bazı kanuni düzenlemeler bakımından uygulamaya derhal başlanması da sorunları beraberinde getirecektir.

Sonuç olarak, 7343 sayılı Kanun'la getirilen değişikliklerin uygulanması bakımından oldukça karışık ve hukuk tekniğine uygun olmayan bir yöntem izlendiği belirtilmelidir.

B. İcra ve İflâs Kanunu Geçici Madde 18 ve Zaman Bakımından Uygulamaya İlişkin Durum

7343 sayılı Kanun, çoğunlukla İcra ve İflâs Kanun'nda yapılan değişiklikleri içermektedir, bunun yanında Çocuk Koruma Kanunu'na⁶ yapılan eklemeler de icra uygulamasını yakından ilgilendirmektedir. 7343 sayılı Kanun'un yaklaşık ilk 30 maddesinde, İcra ve İflâs Kanunu'na ilişkin değişik, ek veya kaldırılan hükümlere yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Nihayet 7343 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile İcra ve İflâs Kanunu'na geçici madde 18 eklenmiştir. İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18'de derhal uygulanacak hükümler yanında Kanunun yürürlüğe giriş tarihinden sonra uygulamasına başlanacak hükümler hakkında da ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

⁶ Çocuk Koruma Kanunu ve bu çerçevede çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrasını ilgilendiren İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga maddelerinin (İİK m. 25, 25/a, 25/b ve 341) zaman bakımından uygulaması aşağıda ayrı başlık altında değerlendirilecektir.

İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18'i önemi nedeniyle aşağıda aynen aktarıyoruz:

“GEÇİCİ MADDE 18 – 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmelik ile 106 ncı madde uyarınca çıkarılması gereken tarife, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

87, 88, 106, 110, 111/b, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 242 ve 244'üncü maddeler ile 134'üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkralarında bu maddeyi ihdas eden Kanun'la yapılan değişikliklerin uygulanmasına Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde, 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlanır ve bu değişiklikler en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulanır. Değişikliklerin hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığı'nın resmi internet sitesinde duyurulur. Bu değişikliklerin uygulanmasında aşağıdaki esaslar dikkate alınır:

1. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra haczedilen mallar hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanun'la değiştirilen 87, 106 ve 110 uncu madde hükümleri uygulanır. Geçiş tarihinden önce haczedilen mallar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

2. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanun'la değiştirilen 88, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129 ve 13' uncu maddeler, 134'üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkraları ile ihdas edilen 111/b maddesi uygulanır. Geçiş tarihinden önce ilanı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

3. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, taşınır rehninin veya ipoteğin paraya çevrilmesi, İflâs tasfiyesi ve ortaklığın giderilmesine ilişkin satışlar bakımından, geçiş tarihinden sonra ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanun'la değiştirilen ve ihdas edilen hükümler uygulanır. Geçiş tarihinden önce ilanı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

4. Geçiş tarihinden önce yapılan ilan üzerine ihalesi gerçekleştirilemeyen ve yeniden satışı talep edilen açık artırmalar hakkında da bu maddeyi ihdas eden Kanun'la değiştirilen ve ihdas edilen hükümler uygulanır.

106'ncı madde uyarınca çıkarılacak tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten önce satış talep edilmiş olmasına rağmen kıymet takdiri ile muhafaza ve satış giderlerinin tamamının yatırılmadığı hâllerde bu tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tarifede belirlenen giderlerin yatırılması zorunludur. Bu süre içinde giderler peşin olarak yatırılmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.

134'üncü maddede bu maddeyi ihdas eden Kanun'la yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtay'da görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında uygulanmaz. Ancak, ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûmiyete ilişkin hüküm görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında da uygulanır. Temyiz kanun yolu incelemesi aşamasında bulunan dosyalar bakımından para cezasının oranına ilişkin olarak yapılan değişiklik tek başına bozma nedeni yapılamaz. Yargıtay değişikliği uygulamak suretiyle hükmü düzeltebilir."

Yukarıda görüldüğü üzere, İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18'de, 7343 sayılı Kanun'un Resmî Gazete'de yayımı tarihinden sonra belli koşulların gerçekleşmesi üzerine uygulamaya başlanacak hükümler ayrıca belirtilmiş ve bu hükümlere ilişkin bazı esaslar belirlenmiştir. Ayrıca genel yürürlük maddesi ile geçici madde 18'den yola çıkılarak Kanunun Resmî Gazete'de yayımı tarihinden itibaren derhal uygulanacak hükümler de tespit edilebilmektedir.

7343 sayılı Kanun'un geneli ve özellikle geçici madde 18 dikkate alınırca genel olarak İcra ve İflâs Kanunu ile ilgili (çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrasını ilgilendiren 7343 sayılı Kanun'la mülga hükümler hariç)⁷ zaman bakımından uygulamaya ilişkin aşağıdaki hususlar tespit edilebilir:

⁷ Çocuk Koruma Kanunu ve bu çerçevede çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrasını ilgilendiren İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga maddelerinin (İİK m. 25, 25/a, 25/b ve 341) zaman bakımından uygulaması aşağıda ayrı başlık altında değerlendirilecektir. Zira bu maddeler için, uygulama bakımından Çocuk Koruma Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen geçici madde 2'nin dikkate alınması gerekmektedir.

1. İcra ve İflâs Kanunu'nda haciz ve elektronik ortamda satışa ilişkin ek veya değişiklik getiren hükümlerin derhal uygulanmaya başlanmayacağı
2. 7343 sayılı Kanun'la 134. maddede yapılan değişikliklerin zaman bakımından uygulanmasında birbirinden ayrılması gereken durumların bulunması
 - a. 7343 sayılı Kanun'la 134. maddede yapılan değişikliklerin görülmekte olan ihalenin feshi talepleri bakımından uygulanması (ihalenin feshi taleplerini ilgilendiren değişiklikler)
 - b. İcra ve İflâs Kanunu'nun 134/9. ve 10. fıkralarının derhal uygulanmaya başlanmayacağı
 - c. İhalenin feshinde uygulanacak para cezası oranının⁸ görülmekte olan ihalenin feshi taleplerini de kapsayacak şekilde derhal uygulanmaya başlandığı
 - d. 134/1. fıkrada yapılan ihalenin neticesine ilişkin değişikliğin derhal uygulanmaya başlandığı
3. Geçici madde 18 kapsamında değinilmeyen ve İcra ve İflâs Kanunu'nda ek veya değişiklik getiren diğer hükümlerin derhal uygulanmaya başlandığı.

Yukarıda tespit ettiğimiz üç hâle ilişkin ayrıntılı açıklamalara aşağıda ayrı başlıklar altında yer verilmiştir.

1. İcra ve İflâs Kanunu'nda haciz ve elektronik ortamda satışa ilişkin ek veya değişiklik getiren hükümlerin (kural olarak) derhal uygulanmaya başlanmayacağı

a. Genel Olarak

Belirttiğimiz bu birinci hâlde, 7343 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinde derhal uygulanmaya başlanamayacak olan hükümler açısından, İcra ve İflâs Kanunu'nda, genel olarak haciz ve elektronik ortamda

⁸ 134. maddede yer alan "yüzde onu oranında" ibaresi, 7343 sayılı Kanun'la "yüzde onuna kadar" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıntılı açıklama için bkz. Hakan Pekcanitez/Mine Akkan/Evrin Erişir, İcra ve İflâs Kanunu ve İlgili Mevzuat, 22. Bası, İstanbul 2021, m. 134, s. 156, dn. 206.

satışa⁹ ilişkin ek veya değişiklik getiren hükümlerin ne zamandan itibaren uygulanacağına yönelik düzenleme (geçici madde 18/1. ve 2. fıkra) çerçevesinde uygulamaya başlanabilmesi ve tüm ülkede uygulanması için aşağıdaki adımların gerçekleşmesi gerekmektedir:

- İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin Yönetmelik çıkarılması¹⁰
- Söz konusu Yönetmeliğin, 7343 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 30.11.2021 tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılması
- İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Adalet Bakanlığı'nca belirlenen il veya ilçelerde, geçici madde 18'de belirtilen hükümlere¹¹ ilişkin değişikliklerin uygulanmaya başlanması
- İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçici madde 18'de belirtilen hükümlere ilişkin değişikliklerin en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulanması
- İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18'de belirtilen hükümlere ilişkin değişikliklerin, hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağını Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinde duyurulması.¹²

Bu başlık altında, geçici madde 18/1. ve 2. fıkra çerçevesinde yer alan hükümler, İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen veya değiştirilen, 87., 88., 106., 110., 111/b, 114., 115., 118., 124., 126., 127., 129., 130., 133., 242. ve 244. maddeleri ile 134. maddenin 9 ve 10. fıkralarıdır.

⁹ Elektronik ortamda satışa ilişkin açıklamalar için bkz. Serdar Kale, "İcra ve İflâs Hukukunda Online Satış", (<https://blog.lexpera.com.tr/icra-ve-iflas-hukukunda-online-satis/>).

¹⁰ Yönetmelik için bkz. RG 08.03.2022, S. 31772.

¹¹ Söz konusu hükümlerdeki değişiklikler, 7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'nun 87, 88, 106, 110, 111/b, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 242 ve 244'üncü maddeler ile 134. maddenin dokuz ve onuncu fıkralarında yapılan değişikliklerdir (İİK geçici m. 18/2).

¹² İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmeliğin Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra, 10.03.2022 tarihinde, Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinde Yönetmeliğin uygulanmasına Ankara Batı Adliyesi (mülhakatlar hariç) yargı çevresinde 15.03.2022 tarihi itibarıyla ilânı yapılacak artırmalar hakkında başlanacağı duyurulmuştur. Bkz. <https://iidb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/elektronik-ortamda-yapilacak-satislara-iliskin-duyuru10032022104700> (E.T. 30.03.2022).

Yukarıdaki paragrafta belirtilen kanun maddelerinin uygulanması açısından, Adalet Bakanlığı'nın İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. fıkrâ çerçevesinde yapacağı **duyuru tarihi** birinci belirleyicidir. Bu duyuru tarihinin yanında aşağıda açıklayacağımız üzere, hacze ve satış talebine ilişkin değişikliklerde **haciz tarihi**; satışa ilişkin değişikliklerde **açık artırmanın ilânı** tarihi de 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen yeni maddelerin uygulanması açısından ikinci belirleyici tarihler olarak karşımıza çıkmaktadır (İİK geçici m. 18).

Elektronik ortamda satışa ilişkin olarak, İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/b maddesine dayanılarak hazırlanan, "İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik" 08.03.2022 tarihli Resmî Gazete'de¹³ yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Yönetmelikte "Geçiş Hükümü" başlığını taşıyan geçici madde 1 düzenlemesi ile elektronik ortamda satışa ilişkin olarak söz konusu Yönetmelik hükümlerinin ne zaman uygulanacağı belirtilmiştir.

"Geçiş hükümü

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik hükümleri;

a) Bakanlıkça resmî internet sitesinden elektronik satış uygulamasına geçileceği duyurulan il veya ilçelerde belirlenen tarih itibarıyla ilân yapılacak artırmalar hakkında,

b) Ülke genelinde ise yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda ilân yapılacak artırmalar hakkında,

uygulanır."

İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik çerçevesinde, Kanun'un 111/b maddesinde de belirtildiği üzere, duyuru tarihine dikkat edilmek suretiyle satışlar için **ilân tarihi**, elektronik ortamda satış hükümlerinin uygulanmaya başlayacağı tarih olacaktır. Buna karşılık, henüz uygulamaya geçilmeyen il ve ilçelerde ise değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam edilecektir.

¹³ RG 08.03.2022, S. 31772.

Elektronik ortamda satışa ilişkin olarak, İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği'nde de değişiklikler yapılmıştır. İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik¹⁴ ile İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği'nde yer alan, taşınırın açık artırma şartnamesi ve tutanağı (m. 47); taşınırın açık artırma ilânı (m. 48); taşınırın ihale usûlü (m. 48/A); taşınmazın açık artırma şartnamesi ve tutanağı (m. 49); taşınmazın açık artırma ilânı (m. 50); taşınmazın ihale usûlü (m. 50/A) başlıklarını taşıyan maddeler yürürlükten kaldırılmıştır. Bu konuda gerekli düzenlemeler, İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik'te yer almaktadır. Ancak bunun yanında, İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği'ne eklenen geçici madde 3 gereğince, elektronik ortamda satışla bağlantılı olarak İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği'nin yürürlükten kaldırılan hükümleri (m. 47 ilâ m. 50/A), elektronik satış uygulamasına geçilmeyen il ve ilçelerde elektronik satış uygulamasına geçilinceye kadar uygulanmaya devam edecektir. Bu çerçevede, kullanılması zorunlu olan basılı kağıtlarda yapılan değişikliklerin de elektronik ortamda satışa ilişkin yeni hükümlerin uygulandığı yerlerde kullanılması gerekmektedir (Bkz. Yön. m. 4 ve ekleri).¹⁵ Buna karşılık, mülga hükümlerin uygulandığı yerlerde yine önceki basılı örnekler kullanılacaktır (Bkz. İİK Yön. m. 19/1, bb, cc, dd, ee ve Yönetmelik ekleri 24 ilâ 27).¹⁶

¹⁴ RG 08.03.2022, S. 31772.

¹⁵ İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik gereğince:

“Kullanılması zorunlu olan basılı kağıtlar

Madde 4- (1) Elektronik satış işlemlerinde aşağıda belirtilen ve bu Yönetmelik ekinde yer alan basılı kağıtların kullanılması zorunludur:

- a) Taşınırın açık artırma şartnamesi (Örnek no.50).
- b) Taşınırın elektronik satış ortamında açık artırma ilanı (Örnek no.51).
- c) Taşınmazın açık artırma şartnamesi (Örnek no.52).
- ç) Taşınmazın elektronik satış ortamında açık artırma ilanı (Örnek no.53).
- d) Taşınırın gazete ilanı (Örnek no.54).
- e) Taşınmazın gazete ilanı (Örnek no.55).
- f) Artırma sonuç tutanağı (Örnek no.56).

(2) Örneklerdeki esaslar bozulmamak şartıyla icra ve iflâs dairelerince bu örneklerle gerekli ilaveler yapılabilir”.

¹⁶ İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği'nin ekinde yer alan örnek 24, örnek 25, örnek 26 ve örnek 27, İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmış olup elektronik ortamda satışın henüz uygulanmadığı yerlerde bu örnekler kullanılmaya devam edecektir (İİK Yön. geçici m. 3).

Nihayetinde, İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmeliğin Resmî Gazete’de yayımı ve yürürlüğe giriş tarihinden itibaren *en geç bir yılın sonunda (08.03.2023) ilâmı* yapılacak artırmalar hakkında tüm ülke genelinde elektronik ortamda satış uygulamasına geçilecek ve İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik uygulanacaktır.

Elektronik ortamda satışa ilişkin yapılan değişiklikler haricinde, satışla ilgili olarak İcra ve İflâs Kanunu’nun 111/a maddesinde, borçluya satış yetkisi verilmesine ilişkin yeni bir düzenleme yapılmıştır.¹⁷ Elektronik satışa ilişkin hükümlerden farklı olarak, borçluya satış yetkisi verilmesine ilişkin hüküm (İİK m. 111/a), Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren (30.11.2021) derhal uygulanacak hükümler arasındadır. Bu anlamda, kanunen borçluya satış yetkisi verilmesi için prosedür, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren başlayacak olup 30.11.2021 tarihinden önce, söz konusu mahcuz mala ilişkin olarak kıymet takdiri işlemleri (kıymet takdirinin tebliği ve sonrasında kıymet takdirinin kesinleşmesi) tamamlanmışsa¹⁸ derhal yürürlüğe giren 111/a maddesinden, prosedür olarak 30.11.2021 tarihinden itibaren faydalanmanın mümkün olmayacağı söylenebilir. Zira rızai satışa ilişkin sürecin başlangıcı kanunen kıymet takdirinin tebliği olup tebliğden itibaren 7 gün içinde borçlunun kendisine yetki verilmesini talep etmesi gerekmektedir. Ancak eğer mahcuz mala ilişkin olarak 30.11.2021 tarihinden sonra ilk defa veya yeniden bir kıymet takdiri yapılmış ve tebliğ edilmişse Kanun’un 111/a maddesi bu mahcuz mallar hakkında prosedüre başlanmak üzere uygulanabilecektir. Borçluya satış yetkisi verilmesinde asgari bedel, malın muhammen kıymetine göre belirleneceğinden, kanun koyucunun esasen kıymet takdirinin

¹⁷ Borçluya satış yetkisi verilmesi konusunda bkz. Serdar Kale, “İcra ve İflâs Hukukunda Online Satış”, (<https://blog.lexpera.com.tr/icra-ve-iflas-hukukunda-online-satis/>).

¹⁸ Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 448. maddesinde yer almasına rağmen, İcra ve İflâs Kanunu’nda zaman bakımından uygulamayla ilgili genel bir hüküm olarak, kanun değişikliklerinin, tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhal uygulanacağına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır (Bu konuda bkz. Pekcanitez/Erişir, s. 17-18). Ancak gerek yargılama prosedürü gerekse icra prosedürü, birbirini takip eden ve sürecin ilerlemesini sağlayan sırasıyla gerçekleştirilen pek çok işlem den oluşmaktadır. Bu anlamda, medeni usûl hukuku açısından geçerli olan bu durum, kural olarak icra hukuku açısından da kabul edilmelidir.

hemen ardından (uzun süre beklenmeden) bu satış usûlüne imkân tanıdığı görülmektedir. Bunun yanında, cevaplanması gereken bir diğer soru, borçluya rızai satış yetkisi verilmesi üzerine bu satışın çeşitli sebeplerle yapılamaması ve sonrasında da malın açık artırma suretiyle satışının gerçekleşmemesi durumunda, yeni bir kıymet takdiri beklenmeksizin, borçluya tekrar rızai satış yetkisi verilip verilemeyeceğidir. Kanun'da bu yönde açık bir düzenleme olmamakla beraber, alacaklı ve borçlunun menfaatleri gereği, borçluya daha sonra tekrar rızai satış yetkisi verilmesi düşünülebilir, bu konuda uygulama ve özellikle yargı içtihatlarının gelişimi takip edilmelidir. Ancak enflasyonunu yüksek olarak devam etmesi iki yıl için geçerli olan kıymet takdirinin, bir yıl sonra çok düşük bir bedel haline gelmesine neden olacaktır. Şu an için resmi olarak yıllık yüzde altmışın üzerinde seyreden bir enflasyon, bir yıl sonra kıymeti takdir edilen malın değerinin kendiliğinden yüzde altmış oranında değer kaybetmesine neden olacaktır. Bu ise borçlunun kendisine kontrolsüz satış yetkisi verilmesi nedeniyle kötü niyetle kullanmasına neden olabilecektir. Daha açık ifade ile borçlu bu satıştan haksız bir kazanç elde edebilecektir.

b. İcra ve İflâs Kanunu'nun 106. maddesinin Uygulanması

İcra ve İflâs Kanunu'nun 7343 sayılı Kanun'la değişik 106. maddesi, satış talebi için uyulacak sürelerde değişiklik getirmekte ve maddede aynı zamanda satış talebiyle birlikte giderlerin yatırılması konusunda düzenlemeler yapılmaktadır. Bu anlamda 106. maddenin yeni hâli, iki ayrı konuyu (satış talep süresi ve satış giderleri) düzenlerken zaman bakımından bu hükümlerin uygulanmasında Adalet Bakanlığı'nın duyuru tarihi yanında, hangi işlem tarihinin esas alınacağına ilişkin dikkatli değerlendirme yapmak gerekir. Hemen ifade etmek gerekir ki, 106. maddenin yeni hâlinin uygulanması için, öncelikle o yerde elektronik satış uygulamasının başlamış olması gerekmektedir.

Öncelikle satış talep süresine ilişkin olmak üzere, 106. maddede ki değişiklik bakımından bir değerlendirme yapılırsa söz konusu 106. maddenin uygulanması bakımından yukarıda açıkladığımız şekilde Adalet Bakanlığı'nın hangi il ve ilçelerde uygulamaya başlanacağına ilişkin duyurusunun¹⁹ (İİK geçici m. 18/2) beklenmesi gerekmektedir.

¹⁹ İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü

Bu duyurunun yapılması kanunen geçiş tarihi olarak belirtilmektedir. 106. maddenin uygulanması açısından, uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, **geçiş tarihinden sonra haczedilen mallar hakkında**, 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen 106. madde hükümleri uygulanır. Geçiş tarihinden önce haczedilen mallar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur (İİK geçici m. 18/2, 1. bent).

Satış talebinin hangi sürede yapılacağına ilişkin olarak haciz tarihi esas alınacağından, henüz uygulamaya geçilmemiş olan il veya ilçelerde taşınır mallara ilişkin satış isteme süresinde, önceki hükümler çerçevesinde hacizden itibaren altı aylık süreye dikkat edilmelidir.

Burada 106. maddenin sürelerle ilişkin yeni hâlinin uygulanması için (elektronik satışa) geçiş tarihinin belli olması ve bu tarihten sonra haczedilmiş bir malın olması gerekmektedir. Satış giderleri hakkında ise haciz tarihi, Tarife ve buna ilişkin özel düzenleme geçici madde 18/3. fıkra dikkate alınmalıdır.

Satış giderleri bakımından değerlendirme yapmak gerekirse İcra ve İflâs Kanunu'nun 7343 sayılı Kanun'la değişik 106. maddesinin son fıkrasında, bu maddede belirtilen giderlere ilişkin olarak, Adalet Bakanlığı'nca her yıl bir Tarife'nin yürürlüğe konulacağı düzenlenmektedir. Bu Tarife'nin, 7343 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılacağı kanunen hüküm altına alınmıştır (İİK geçici m. 18/1).²⁰

İcra ve İflâs Kanunu'nun 106. maddesine dayanılarak hazırlanan, "Satış Giderleri Tarifesi" 08.03.2022 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Tarife'de "Geçiş Hükümü" başlığını taşıyan geçici madde 1 düzenlemesi ile söz konusu Tarife hükümlerinin ne zaman uygulanacağı belirtilmiştir. Buna göre, Tarife hükümlerinin uygulanmasına öncelikle Adalet Bakanlığı'nca resmî

Hakkında Yönetmeliğin Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra, 10.03.2022 tarihinde, Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinde Yönetmeliğin uygulanmasına Ankara Batı Adliyesi (mülhakatlar hariç) yargı çevresinde 15.03.2022 tarihi itibarıyla ilânı yapılacak artırımlar hakkında başlanacağı duyurulmuştur. Bkz. <https://iidb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/elektronik-ortamda-yapilacak-satislara-iliskin-duyuru10032022104700> (E.T. 30.03.2022).

²⁰ Bu kapsamda, "Satış Giderleri Tarifesi" 08.03.2022 tarihli Resmî Gazete'de (S. 31772) yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

internet sitesinden elektronik satış uygulamasına geçileceği duyuru-
lan²¹ il veya ilçelerde **belirlenen tarihten sonra haczedilecek mallar**
hakkında başlanacaktır; ülke genelinde ise İcra ve İflâs Kanunu Uya-
rınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yö-
netmeliğin yürürlüğe girdiği 08.03.2022 tarihinden itibaren en geç bir
yılın sonunda (08.03.2023) haczedilecek mallar hakkında Tarife'nin
uygulanmasına geçilecektir.

Buna karşılık, söz konusu Tarife hükümleri elektronik satış uy-
gulamasına henüz geçilmeyen il veya ilçelerde uygulanmayacak olup
bu kapsamda bulunan mahallerdeki haczedilen mallarla ilgili tahsil
edilmesi gereken giderler hakkında, 7343 sayılı Kanun değişikliğinden
önceki hükümler ile mülga hükümler uygulanmaya devam edecektir
(Tarife geçici m. 1/2).

Giderlere ilişkin olarak geçici madde 18/3. fıkra önemli bir dü-
zenleme getirmektedir. Buna göre, İcra ve İflâs Kanunu'nun 7343 sa-
yıılı Kanun'la değişik 106. maddesinin son fıkrası gereğince çıkarılacak
**Tarife'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce satış talep edilmiş olması-
na rağmen** kıymet takdiri ile muhafaza ve satış giderlerinin tamamının
yatırılmadığı hâllerde bu Tarife'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren
(08.03.2022) bir yıl içinde Tarife'de belirlenen giderlerin yatırılması zo-
runludur. Bu süre içinde giderler peşin olarak yatırılmazsa satış talebi
vaki olmamış sayılır (İİK geçici m. 18/3).

Nihayet, Tarife'nin zaman bakımından uygulanması ile ilgili ola-
rak, Satış Gideri Tarifesi'nin uygulanmasına başlandıktan sonra, bu
Tarife'de her yıl değişiklik yapılması söz konusu olduğundan (7343
s. Kanun'la değişik İİK m. 106/son), satış giderinin belirlenmesinde,
Tarife'nin 3. maddesinin 2. fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, **satış ta-
lebinin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan tarifenin esas alınacağı**
düzenlenmiştir (Tarife m. 9).

²¹ Satış Giderleri Tarifesi'nin Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra, 10.03.2022
tarihinde, Adalet Bakanlığı'nun resmî internet sitesinde Tarife'nin uygulanma-
sına Ankara Batı Adliyesi (mülhakatlar hariç) yargı çevresinde 15.03.2022 tarihi
itibarıyla ilânı yapılacak artırmalar hakkında başlanacağı duyurulmuştur. Bkz.
<https://iidb.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/elektronik-ortamda-yapilacak-sat-tilara-iliskin-duyuru10032022104700> (E.T. 30.03.2022).

Sonuç olarak, İcra ve İflâs Kanunu'nun 7343 sayılı Kanun'la değişik 106. maddesinde düzenlenen satış giderlerinin uygulanmaya başlanması açısından, o yerde elektronik satış uygulanmasına başlanmış olması ve malın haczedildiği tarihin tespit edilmesi gerekir (İİK geçici m. 18/2, 1. bent), ancak satış giderleri esas olarak satış talebiyle birlikte yatırılmak zorunda olup Tarife'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce satış talep edilmiş olmasına rağmen kıymet takdiri ile muhafaza ve satış giderlerinin tamamının yatırılmadığı hâllerde bu Tarife'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren (08.03.2022) bir yıl içinde Tarife'de belirlenen giderlerin yatırılması zorunluluğuna dikkat edilmelidir. Zira bu süre içinde giderler peşin olarak yatırılmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır (İİK geçici m. 18/3). Adalet Bakanlığı'nın 10.03.2022 tarihli duyurusunda, "7343 sayılı Kanun ile değişik 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'na eklenen Geçici 18'inci madde hükmüne istinaden, mezkûr Yönetmelik ve Tarife'nin uygulanmasına Ankara Batı Adliyesi (mülhakatlar hariç) yargı çevresinde 15.03.2022 tarihi itibarıyla ilanı yapılacak artırımlar hakkında başlanacaktır" denilmek suretiyle açık artırmanın ilânı tarihi esas alınmış olup bu durum elektronik ortamda satışa ilişkin olarak dikkate alınmalı, buna karşılık 106. madde ve Tarife'nin uygulanmasına ilişkin kanunen haciz tarihi ve geçici madde 18/3. fıkra özel olarak değerlendirilmelidir.

c. Geçiş Tarihinden Önce Haczedilen Mallar Hakkında Uygulama (İİK m. 87 ve m. 110 Açısından)

7343 sayılı Kanun'la kıymet takdiri başlığını taşıyan 87. madde ile haczin kalkması başlığını taşıyan 110. maddede değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu 87. ve 110. maddedeki değişikliklerin uygulanması bakımından yukarıda açıkladığımız şekilde Adalet Bakanlığı'nın hangi il ve ilçelerde uygulamaya başlanacağına ilişkin duyurusunun (İİK geçici m. 18/2) beklenmesi gerekmektedir. Bu duyurunun yapılması kanunen geçiş tarihi olarak belirtilmektedir. 87 ve 110. maddedeki değişikliklerin uygulanması açısından, uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra haczedilen mallar hakkında, 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen 87. ve 110. madde hükümleri uygulanır. Geçiş tarihinden önce haczedilen mallar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur (İİK geçici m. 18/2, 1. bent). Bu maddelerin yeni hâllerinin uygulanması açısından haciz tarihi önem arz etmektedir.

d. Geçiş Tarihinden Önce İlan Edilen Açık Artırmalar Hakkında Uygulama

7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'na elektronik ortamda satış ve bununla bağlantılı hükümler açısından getirilen değişikliklerin uygulanması bakımından, kanun koyucu açık artırmanın ilânı tarihine önem vermiştir. Genel olarak, bu değişikliklerin uygulanması bakımından yukarıda açıkladığımız şekilde Adalet Bakanlığı'nın hangi il ve ilçelerde uygulamaya başlanacağına ilişkin duyurusunun (İİK geçici m. 18/2) beklenmesi gerekmektedir. Bu duyurunun yapılması kanunen geçiş tarihi olarak belirtilmektedir. Bu geçiş tarihi belirli hâle geldikten sonra satış aşamasına geçilmiş dosyalar bakımından açık artırmanın ilân tarihi esas alınarak hangi kanuni düzenlemelerin uygulanacağı belirlenecektir. İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. fıkrasının 2. bendinde, uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra ilânı yapılacak açık artırmalar hakkında, 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen 88., 114., 115., 118., 124., 126., 127., 129. ve 130. maddeler, 134. maddenin dokuz ve onuncu fıkraları ile eklenen 111/b maddesinin uygulanacağı; buna karşılık, geçiş tarihinden önce ilânı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunacağı düzenlenmiştir. Bu anlamda açık artırmanın ilânı tarihi belirleyici olmakta, açık artırma ilânı henüz yapılmamışsa satışa ilişkin yeni düzenlemelerin uygulanması gerekmektedir. Bu anlamda satış aşamasının başlangıcı olarak nitelendirebileceğimiz satış talebi²² esas alınmamıştır, 7343 sayılı Kanun'la değişik yeni kanun hükümlerinin uygulanması açısından açık artırmanın ilân tarihi belirleyicidir.

Elektronik ortamda satışla ilgili olarak, burada İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. fıkra 4. bende de değinmek gerekmektedir. Buna göre, geçiş tarihinden önce yapılan ilân üzerine **ihalesi gerçekleştirilemeyen ve yeniden satışı talep edilen** açık artırmalar hakkında da 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen ve eklenen hükümler uygulanır. Bu anlamda, daha önce satış aşamasına geçilmiş ve fakat satış gerçekleştirilmemişse artık bundan sonra o mallar için yeni satış aşaması bakı-

²² Satış talebine ilişkin değişiklikleri de içeren 106. maddenin uygulanmasında ise yeni hükümlerin uygulanması bakımından haciz tarihi önemlidir (İİK geçici m. 18/2. fıkra, 1. bent ve 3. fıkra).

mından kanundaki yeni elektronik satış hükümlerinin uygulanması gerekecektir. Esasen bu durum, tamamlanmamış işlemler bakımından yeni kanun hükümlerinin uygulanması anlamında doğru bir düzenlemedir, zira satış işlemi tamamlanmadığından, eğer o il veya ilçede yeni kanuni düzenlemeler uygulamaya geçirilmişse artık yeniden başlayan satış aşamasında eski kanuni düzenlemeye tâbi olunması söz konusu olmayacaktır.

2. 7343 sayılı Kanun'la 134. maddede yapılan değişikliklerin zaman bakımından uygulanmasında birbirinden ayrılması gereken durumların bulunması

Yukarıda belirttiğimiz ikinci hâl, 134. maddeye ilişkin değişikliklerin uygulanmasıdır. Buna göre, ihalenin feshine ilişkin olarak 134. maddede 7343 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikler²³, açısından birkaç

²³ 7343 sayılı Kanun'un 27. maddesi şu şekildedir: "2004 sayılı Kanun'un 134'üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut üçüncü fıkrasında yer alan "ikinci fıkrada" ibaresi "beşinci fıkrada" şeklinde değiştirilmiş, mevcut dördüncü fıkrasına "kararı verir" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen görevli veya yetkili icra mahkemesine gönderir" ibaresi eklenmiş, mevcut altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, mevcut yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "ihaleden" ibaresi "ihalenin yapıldığına ilişkin kararın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten" şeklinde değiştirilmiştir. "İhale alıcısının talebi üzerine icra dairesi, satışı yapılan taşınmazda kira sözleşmesine bağlı olarak oturan kişiye kira bedelini, diğer hâllerde ise taşınmazı kullanan kişiye bilirkışı marifetiyle tespit edilen aylık kullanım bedelini icra dairesine yatırmasını emreder. İlgili, ihtara rağmen kirayı veya belirlenen bedeli icra dairesine yatırmazsa hakkında 356'ncı madde hükmü kıyasen uygulanır. Bu şekilde depo edilen bedel, ihalenin sonucuna göre hak sahibine ödenir."

"İhalenin feshini, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 281 inci maddesinde yazılı sebepler de dâhil olmak üzere yalnız satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı aynı hak sahipleri ile pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler yurt içinde bir adres göstermek koşuluyla icra mahkemesinden şikâyet yolu ile ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde isteyebilirler. İlgililerin ihale yapıldığı ana kadar cereyan eden muamelelerdeki yolsuzluklara en geç ihale günü ittıla peyda ettiği kabul edilir."

"Satış isteyen alacaklı, borçlu, resmî sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı aynı hak sahipleri dışında kalan kişilerce yapılan ihalenin feshi talebi, ihale bedeli üzerinden nispi harca tabidir. Bu harcın yarısı talepte bulunulurken peşin olarak yatırılmak zorundadır. Talebin kabulü hâlinde bu harç başka bir kimseye yüklenmez ve istem hâlinde iade edilir. Talebin reddi hâlinde ise alınan bu harç iade edilmez ve harcın kalan kısmı ihalenin feshini isteyenden tahsil edilir.

Satış isteyen alacaklı, borçlu, resmî sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı aynı hak sahip-

farklı durumda zaman bakımından uygulama karşımıza çıkmaktadır. İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. ve 4. fıkralarında 134. maddeye ilişkin açık düzenlemeler mevcuttur. Bu durumu da aşağıda açıklayacağız üzere, üçe ayırarak inceleyebiliriz.

a. 7343 sayılı Kanun'la 134. maddede yapılan değişikliklerin görülmekte olan ihalenin feshi talepleri bakımından uygulanmaması (İhalenin feshi taleplerini ilgilendiren değişiklikler)

7343 sayılı Kanun'un 27. maddesi ile İcra ve İflâs Kanunu'nun 134. maddesinde yapılan ve ihalenin feshini doğrudan ilgilendiren değişikliklerde, geçici madde 18/4. fıkra gereği, 30.11.2021 tarihinden önce ihalenin feshi talebiyle icra mahkemesine başvurulmuş ve yargılama devam ediyor ise (aşağıda belirttiğimiz para cezasının oranına ilişkin değişiklik hariç, çünkü bu değişiklik derdest ihalenin feshi yargılamalarında da uygulanır, İİK geçici m. 18/4) hangi derecede olursa olsun söz konusu 134. maddeye ilişkin değişiklikler derdest ihalenin feshi yargılamalarında uygulanmayacaktır. İcra ve İflâs Kanunu geçici

leri dışında kalan kişilerce yapılan ihalenin feshi talebinde, talepte bulunulurken, ilgili kişilerin muhtemel zararına karşılık olmak üzere ihale bedelinin yüzde beşi oranında teminat gösterilmesi şarttır. Talebin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde genel hükümlere göre tazminat davasının açılmaması hâlinde hükmedilen para cezasının 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsili için durum mahkemece tahsil dairesine bildirilir. Tahsil dairesi alınan teminattan, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde para cezasını tahsil etmezse talep hâlinde teminat ilgisine iade edilir.

İhalenin feshi talebi üzerine icra mahkemesi talep tarihinden itibaren yirmi gün içinde duruşma yapar ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı verir. Ancak ihalenin feshi talebinin usulden reddi gereken hâllerde duruşma yapılmadan da karar verilebilir. İcra mahkemesi;

1. Satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı aynı hak sahipleri ile pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler dışında kalan kişilerce talep edilmesi nedeniyle,
2. Satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı aynı hak sahipleri dışında kalan kişiler bakımından feragat nedeniyle,
3. İşin esasına girerek,

talebin reddine karar verirse ihalenin feshini talep edeni feshi istenen ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûm eder.”

“İhale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslim hazırlanmış hâle getirilmedikçe ihale bedeli alacaklılara ödenmez. İhale konusu malın teslim edilemeyeceği veya teslim hazırlanmış hâle getirilemeyeceği durumlarda ihale icra müdürü tarafından iptal olunarak ihale bedeli alıcısına ödenir.”

madde 18'in yürürlüğe girdiği tarihte, ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtay'da görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında bu değişikliklerin uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

b. İcra ve İflâs Kanunu'nun 134/9. ve 10. fıkralarının derhal uygulanmaya başlanmayacağı

Burada söz konusu olan zaman bakımından uygulamaya ilişkin durum sadece, 134. maddenin 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen yeni 9. fıkrası²⁴ ve 10. fıkrasına²⁵ ilişkindir. Söz konusu 9. ve 10. fıkra, yukarıda değindiğimiz 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin Yönetmelik çıkarılması ve sonrasında Adalet Bakanlığı'nın duyurusu ile uygulamaya başlayacak hükümler arasında sayılmıştır (İİK geçici m. 18/2). Zira bu fıkralarda yapılan değişiklikler mahcuzun teslim hazırlık hâle getirilmesine (7343 s. Kanun'la değişik m. 88) ve elektronik satışa ilişkin olup söz konusu hükümlerdeki değişikliklerin uygulanması da geçici madde 18/2. fıkrasına tâbidir.

c. İhalenin feshinde uygulanacak para cezası oranının²⁶ görülmekte olan ihalenin feshi taleplerini de kapsayacak şekilde derhal uygulanmaya başlandığı

Yukarıda belirttiğimiz üçüncü hâlde, İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/4. fıkrası çerçevesinde, ihalenin feshinde uygulanacak para cezası oranının derhal uygulanmaya başlaması kabul edilmiştir. Buna göre, kural olarak, 134. maddede 7343 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerin,²⁷ bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ilk derece

²⁴ 134. maddenin 7343 sayılı Kanun'la değişik 9. fıkrası:
“(Değişik: 7343 s. K. m. 27) İhale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslim hazırlık hâle getirilmedikçe ihale bedeli alacaklılara ödenmez. İhale konusu malın teslim edilemeyeceği veya teslim hazırlık hâle getirilemeyeceği durumlarda ihale iptal olunarak ihale bedeli alıcısına ödenir”.

²⁵ 134. maddenin 7343 sayılı Kanun'la değişik 10. fıkrası:
“Satış ilânı tebliğ edilmemiş veya satılan malın esaslı vasıflarındaki hataya veya ihalede fesada bilâhare vakıf olunmuşsa şikâyet müddeti ittila tarihinden başlar. Şu kadar ki, bu müddet (Değişik ibare: 7343 s. K. m. 27) ihalenin yapıldığına ilişkin kararın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren bir seneyi geçemez”.

²⁶ 134. maddede yer alan “yüzde onu oranında” ibaresi, 7343 sayılı Kanun'la “yüzde onuna kadar” şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıntılı açıklama için bkz. Pekcanitez/Akkan/Erişir, m. 134, s. 156, dn. 206.

²⁷ 7343 sayılı Kanun'un 27. maddesi ile 134. maddede çok sayıda değişiklik yapılmış

mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtay’da görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında uygulanmayacağı kabul edilmişse de, ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûmiyete ilişkin hüküm görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında uygulanacaktır. Temyiz kanun yolu incelemesi aşamasında bulunan dosyalar bakımından, para cezasının oranına ilişkin olarak yapılan değişiklik tek başına bozma nedeni yapılamaz. Yargıtay değişikliği uygulamak suretiyle hükmü düzeltebilir. Özet bir ifadeyle 134. maddede ihalenin feshiyle ilgili yapılan değişikliklerden, para cezası oranına ilişkin değişiklik, görülmekte olan ihalenin feshi taleplerinde, yargılama hangi derecede olursa olsun derhal uygulanmaya başlanacaktır.

d. Kanun’un 134/1. fıkrasında yapılan ihalenin neticesine ilişkin değişikliğin derhal uygulanmaya başlandığı

Nihayet, İcra ve İflâs Kanunu’nun 134. maddesinin 7343 sayılı Kanun’la birinci fıkrasına eklenen cümlelerin²⁸ de derhal yürürlüğe girdiğini ve uygulandığını belirtmek gerekir.²⁹ Zira söz konusu fıkraya eklenen cümlelerin ihalenin feshi yargılamasıyla ilgisi olmadığı gibi, geçici madde 18’de daha sonra uygulanmaya başlanacağına ilişkin bir düzenleme de olmadığından, genel yürürlük maddesi olan, 7343 sayılı Kanun’un Resmî Gazete’de yayımlanma tarihi yani 30.11.2021 tarihi, 134. maddenin 1. fıkrasının uygulanması açısından esas alınmalıdır.

3. Geçici madde 18 kapsamında değinilmeyen ve İcra ve İflâs Kanunu’nda ek veya değişiklik getiren diğer hükümlerin derhal uygulanmaya başlandığı

İcra ve İflâs Kanunu’nun geçici madde 18 kapsamı dışında kalan ve 7343 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikler, Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihte derhal uygulanmaya başlamıştır. Derhal uygulanmaya

olup bu başlıkta sadece ihalenin feshinde uygulanacak para cezası oranından söz edilmiştir. Diğer değişiklikler yukarıda değerlendirilmiştir.

²⁸ 7343 sayılı Kanun’un 27. maddesi ile 134. maddenin birinci fıkrasına eklenen cümleler şu şekildedir: “(Ek cümleler: 7343 s. K. m. 27) İhale alıcısının talebi üzerine icra dairesi, satışı yapılan taşınmazda kira sözleşmesine bağlı olarak oturan kişiye kira bedelini, diğer hâllerde ise taşınmazı kullanan kişiye bilirkışı marifetiyle tespit edilen aylık kullanım bedelini icra dairesine yatırmasını emreder. İlgili, ihtara rağmen kirayı veya belirlenen bedeli icra dairesine yatırmazsa hakkında 356’ncı madde hükmü kıyasen uygulanır. Bu şekilde depo edilen bedel, ihalenin sonucuna göre hak sahibine ödenir.”

²⁹ Pekcanitez/Akkan/Erişir, m. 134, s. 160, dn. 209.

başlayan değişiklikler ise İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen veya değiştirilen, 1., 3/a, 4., 13., 36., 97/a, 111., 111/a³⁰, 128/a, 134.,³¹ 135. ve 142/a maddeleridir.

C. Çocuk Koruma Kanunu Geçici Madde 2 ve Zaman Bakımından Uygulamaya İlişkin Durum

1. Çocuk Teslimi veya Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Aile Mahkemeleri Tarafından Verilen İlâm veya Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine İlişkin Hükümler Bakımından

7343 sayılı Kanun'un 39. maddesi ile 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na 41. maddeden sonra gelmek üzere "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması" başlığını taşıyan Dördüncü Kısım eklenerek 41/A ilâ 41/İ maddeleri getirilmiştir. Bu kısımda yer alan maddelerde ayrıntılı olarak çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilâm veya tedbir kararlarının, Adalet Bakanlığı'nca kurulan adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerince nasıl yerine getirileceği düzenleme altına alınmıştır.

Çocuk Koruma Kanunu 41/A ve devamı maddeleri gereğince çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilâm veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin hükümler de 30.11.2021 tarihinde yürürlüğe girmiş (7343 s. K. m. 57) ve bu hükümlerin uygulanması bakımından 7343 sayılı Kanun'la Çocuk Koruma Kanunu'na geçici madde 2³² eklenmiştir.

³⁰ İcra ve İflâs Kanunu'nda satışa ilişkin olarak yapılan önemli değişikliklerden biri olan rızai satış açısından (borçluya satış yetkisi verilmesi-İİK m. 111/a) kanunen Yönetmelik çıkarılması zorunlu olmasına rağmen (İİK m. 111/a, son fıkra), rızai satış hakkında Yönetmelik beklenmeden uygulamaya derhal geçilmesi söz konusu olmuştur. Bu durum, 7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değişikliklerde İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/b maddesinin son fıkrası gereğince elektronik satışa ilişkin değişikliklerin kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde çıkarılacak Yönetmeliğe bağlı olarak uygulanmaya başlanması (İİK geçici m. 18/1) ile arasında da fark olduğunu göstermektedir.

³¹ 134. maddede yer alan doğrudan ihalenin feshini ilgilendiren hükümler ile 134. maddenin 9. ve 10. fıkraları hariç olmak üzere (İİK geçici m. 18/2).

³² "Geçici Madde 2 - (1) Bu Kanun'un Dördüncü Kısımının uygulanmasına ilişkin yönetmelik, bu maddeyi ihdas eden Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

(2) Bu Kanun'un Dördüncü Kısımının uygulanmasına, Adalet Bakanlığı'nca belirlenen il veya ilçelerde başlanır ve birinci fıkra uyarınca çıkarılan yönetmeliğin

İcra ve İflâs Kanunu'nda 7343 sayılı Kanun'la yapılan bazı değişikliklerde olduğu gibi burada da çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilâm veya tedbir kararlarının, Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde yerine getirilmesi, 7343 sayılı Kanun'un Resmî Gazete'de yayımlandığı anda yürürlüğe girmekle birlikte tüm ülkede derhal uygulanması tercih edilmemiş, uygulama zamana yayılmıştır.

Çocuk Koruma Kanunu'nda cezai hüküm hariç, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin yapılan değişikliklerin uygulanması bakımından geçici madde 2 gereği aşağıdaki hususlar önemlidir:

yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulamaya geçilir. Dördüncü Kısımın hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinde duyurulur.

(3) İkinci fıkra uyarınca Dördüncü Kısımın henüz uygulanmadığı yerlerde, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun, bu maddeyi ihdas eden Kanun'la yürürlükten kaldırılan 25, 25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam olunur.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleşen ve 2004 sayılı Kanun'un mülga 341'inci maddesi kapsamında kalan eylemlere ilişkin şikâyetler, icra mahkemelerince sonuçlandırılır.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

a) Üçüncü fıkra gereğince 2004 sayılı Kanunun mülga 25, 25/a, 25/b maddeleri uyarınca icra dairelerince,

b) Dördüncü Kısım gereğince müdürlüklerce, yürütülen çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması sürecindeki emre veya kararın yerine getirilmesine muhalefet eylemleri bakımından 41/F maddesi uygulanır.

(6) İkinci fıkra uyarınca Dördüncü Kısımın uygulanmaya başlandığı il ve ilçelerde, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasına ilişkin derdest takip dosyaları, icra dairesince teslim veya kişisel ilişki kurulması işlemleriyle sınırlı olmak üzere resen işleminden kaldırılır. Şu kadar ki, çocuğun, bu tarih itibarıyla kişisel ilişki kurulması kapsamında hak sahibinde bulunduğu hâller bakımından dosya, çocuğun yükümlüye teslim edilmesinden sonra işleminden kaldırılır.

(7) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrası için icra daireleri nezdinde yapılacak takip işlemleri, 492 sayılı Kanun ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisnadır. İşlemleri yerine getiren icra müdürlerine 8.5.1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde, uzman ve öğretmenlere ise 41/H maddesinde belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu iş ve işlemler için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca belirlenir.

(8) Bu maddede kabul edilen usul ve esaslar, 22.11.2007 tarihli ve 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun uyarınca yapılacak çocuk teslim işlemleri bakımından da uygulanır."

- Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımının uygulanmasına ilişkin Yönetmelik çıkarılması ve söz konusu Yönetmeliğin, 7343 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 30.11.2021 tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılması
- Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımının uygulanmasına, Adalet Bakanlığı'nca belirlenen il veya ilçelerde başlanması
- Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımının uygulanmasına ilişkin Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda Dördüncü Kısımın ülke genelinde uygulamaya geçilmesi
- Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımının hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinde duyurulması
- Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2/2 gereğince, Dördüncü Kısımın henüz uygulanmadığı yerlerde, İcra ve İflâs Kanunu'nun, 7343 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan 25, 25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam olunması
- Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2/2 gereğince, Dördüncü Kısımın uygulanmaya başlandığı il ve ilçelerde, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrasına ilişkin derdest takip dosyalarının, icra dairesince teslim veya kişisel ilişki kurulması işlemleriyle sınırlı olmak üzere re'sen işlemden kaldırılması, (İstisna: Çocuğun, bu tarih itibarıyla kişisel ilişki kurulması kapsamında hak sahibinde bulunduğu hâller bakımından dosya, çocuğun yükümlüye teslim edilmesinden sonra işlem den kaldırılır.)
- Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2'nin yürürlüğe girdiği 30.11.2021 tarihinden itibaren çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrası için icra daireleri nezdinde yapılacak takip işlemlerinin, 492 sayılı Kanun ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisna olması (İşlemleri yerine getiren icra müdürlerine 08.05.1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanununun 2. maddesin-

de, uzman ve öğretmenlere ise 41/H maddesinde belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu iş ve işlemler için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Adalet Bakanlığınca belirlenir.)

Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2, 7343 sayılı Kanun'un yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup Adalet Bakanlığı'nın duyurusu ile belirlenen il ve ilçelerde derhal uygulanmasına başlanacaktır. Bu anlamda, kanuni düzenleme gereği, Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2'nin, İcra ve İflâs Kanunu'nun geçici 18. maddesinde belirtilen Yönetmelik çıkarıldıktan sonra değişikliklerin uygulamaya geçilmesi düzenlemesinden ayrıldığı belirtilmelidir. Söz konusu maddede Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımının uygulanması Yönetmelik çıkarılması şartına bağlanmamış, Adalet Bakanlığı'nın resmî internet sitesinde duyurusu (ÇKK geçici m. 2/2) esas alınmıştır.

2. Çocuk Teslimi veya Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlâm veya Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Muhalefet Bakımından

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâm veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefet bakımından düzenlenen yaptırıma ilişkin hükmün uygulanmasında aşağıdaki hususlar tespit edilebilir:

- 7343 sayılı Kanununun 32. maddesi ile İcra ve İflâs Kanunu'nun 341. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.
- Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleşen ve İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 341. maddesi kapsamında kalan fiillere ilişkin şikâyetler, icra mahkemelerince sonuçlandırılır.
- Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2'nin yürürlüğe girdiği tarihten **sonra**;
- Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2/3. fıkra gereğince Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımının henüz uygulanmadığı yerlerde İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 25, 25/a, 25/b maddeleri uyarınca icra dairelerince,

- Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısmı gereğince müdürlüklerce, yürütülen çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması sürecindeki emre veya kararın yerine getirilmesine muhalefet fiilleri bakımından Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi uygulanır.

Sonuç olarak, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâm veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefete ilişkin yaptırım (ÇKK m. 41/F), 7343 sayılı Kanunun Resmî Gazete'de yayımlandığı 30.11.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Aynı tarihte İcra ve İflâs Kanunu'nun çocuk teslimi emrine muhalefetin cezasına ilişkin hüküm (İİK m. 341) yürürlükten kaldırılmıştır. Sonuç olarak, Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2 hükmü çerçevesinde, 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen mülga 341. madde kapsamında kalan fiillere ilişkin şikâyetler, icra mahkemelerince sonuçlandırılacak, 30.11.2021 tarihinden sonra gerçekleşen fiiller bakımından Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi uygulanacaktır.

Çocuk Koruma Kanunu'nun geçici madde 2/3. fıkrasında, henüz Çocuk Koruma Kanunu'nun uygulanmadığı yerlerde, İcra ve İflâs Kanunu'nun, 7343 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan 25, 25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam olunacağı belirtilmiş olup burada uygulanmasına devam edilecek maddeler arasında mülga 341. madde sayılmadığından ve Çocuk Koruma Kanunu'nun geçici madde 2/3. ve 4. fıkralarının birlikte değerlendirilmesinden, 30.11.2021 tarihinden itibaren mülga 341. maddenin uygulanmayacağı sonucuna varılmıştır; bu anlamda bir yerde Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısmının uygulanmasına başlanmış olup olmaması fark etmeksizin cezai yaptırım olarak Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi uygulama alanı bulacaktır.³³ Esasen burada değerlendirilmesi gereken konu, 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen mülga 341. madde kapsamında kalan fiillere ilişkin şikâyetler hakkında, mülga 341. maddenin uygulanıp uygulanmayacağıdır. Burada dikkat edilmesi ve ayrılması gereken nokta, çocuk teslimi emrine muhalefet fiilinin ne zaman işlenmiş olduğudur.

³³ Derya Belgin Güneş, "7343 sayılı Kanun'da Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlâmların ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine İlişkin Geçiş Hükümleri", (<https://blog.lexpera.com.tr/7343-sayili-kanunda-cocuk-teslimi-ve-cocukla-kisisel-iliski-kurulmasına-dair-ilamlarin-ve-tedbir-kararlarinin-yerine-getirilmesine-iliskin-gecis-hukumleri/>).

Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2/3., 4. ve 5. fıkralar, temelinde, fiilin işleme tarihini ve Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2'nin yürürlüğe giriş tarihini dikkate alarak birkaç farklı husus düzenlemiştir. Bunlardan birincisi, Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımının henüz uygulanmadığı yerlerde, İcra ve İflâs Kanunu'nun, 7343 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan 25, 25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam olunacağı; ikincisi, 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 341. maddesi kapsamında kalan fiillere ilişkin şikâyetlerin, icra mahkemelerince sonuçlandırılacağı; üçüncüsü ise 30.11.2021 tarihinden sonra ister İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 25, 25/a, 25/b maddeleri uyarınca icra dairelerince, isterse Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısım gereğince müdürlüklerce yürütülsün, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması sürecindeki emre veya kararın yerine getirilmesine muhalefet fiilleri bakımından Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesinin uygulanacağıdır. Görüldüğü üzere, 30.11.2021 tarihinden sonra gerçekleşen çocuk teslimi emrine muhalefet fiillerinde Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesindeki yaptırımın uygulanacağı açıktır (ÇKK geçici m. 2/5). Ancak geçici madde 2/4. fıkra ve 5. fıkra, 30.11.2021 tarihinden önceki fiiller bakımından, doğrudan mülga 341. maddenin uygulanıp uygulanmayacağına cevap vermemektedir. Zira geçici madde 2/4. fıkra, görevli mahkemeye³⁴ ilişkin bir düzenleme olup burada 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen ve mülga 341. madde kapsamında kalan fiillere hangi hükmün (İİK mülga m. 341 veya ÇKK m. 41/F) uygulanacağı açıkça düzenlenmemiştir. Bunun yanında, geçici madde 2/5. fıkra ise (cezai) yaptırımlarda geçerli olan "derhal yürürlüğe girme" ilkesi gereği, 30.11.2021 tarihinden itibaren (bu tarihten sonra gerçekleşen fiiller bakımından), yürürlüğe giren yeni hüküm çerçevesinde, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâm veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefet fiillerinde, artık Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesinin uygulanmasına ilişkindir, zira İcra ve İflâs Kanunu'nun 341. maddesi 30.11.2021 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır. Bu sebeple sorulması

³⁴ Kanun koyucu, 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen ve İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 341. maddesi kapsamında kalan fiillere ilişkin şikâyetler bakımından dosyaların aile mahkemelerine devrine engel olmayı amaçlayarak icra mahkemesinin görevli olduğunu düzenlemiştir, bu tarihten sonra gerçekleşen fiiller bakımından ise aile mahkemeleri görevli olacaktır (ÇKK m. 41/F, 4).

gereken soru şudur: 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen ve icra (ceza) mahkemesinde şikâyet yargılaması devam eden veya henüz şikâyet süresi³⁵ sona ermemiş olan mülga 341. madde kapsamındaki fiiller bakımından Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi uygulanacak mıdır? Yani disiplin hapsi olarak nitelendirilen bu (cezai) hüküm geçmişe yürüyecek midir? Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2/5. fıkrada yer alan, fiilin gerçekleşme tarihi ile ilişkilendirilmeksizin, 30.11.2021 tarihinden sonra, icra daireleri veya müdürlüklerce *yürütülen* çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması *sürecindeki* emre veya kararın yerine getirilmesine muhalefet fiilleri bakımından 41/F maddesinin uygulanacağı düzenlemesinden, devam eden takip süreçlerinde işlenen yeni fiiller 41/F maddesi kapsamına alınıyorsa da, lafzen 30.11.2021 tarihinden önce başlamış süreçlerde de önceden işlenen fiiller bakımından 41/F maddesi uygulanır sonucuna varmak mümkün olabilir mi? Bu soruya cevap vermek için Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F madde düzenlemesinin (ve yaptırımın) niteliği ile bu maddenin zaman bakımından uygulanmasında hangi ilkenin/ilkelere geçerli olabileceği ve bunlar yanında, disiplin hapsini gerektiren ve 41/F maddesinde düzenlenen fiillerin suç olup olmadığı birlikte değerlendirilmelidir.

Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi, ceza muhakemesine ilişkin bir düzenleme olsaydı, kural olarak, derhal uygulama ilkesinin geçerli olduğu ve geçmişe yürümenin kabul edilmeyeceği sonucuna varılırdı, daha açık ifadeyle lehe veya aleyhe kanun değerlendirmesi yapılmazdı.³⁶ Ancak Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi ceza

³⁵ Buna göre, İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 341. maddesindeki fiilden dolayı şikâyet hakkı, fiilin öğrenildiği tarihten itibaren üç ay ve her halde fiilin işlendiği tarihten itibaren bir yıl geçmekle düşer (İİK m. 347).

³⁶ Ceza muhakemesine ilişkin kanunların zaman bakımından uygulanması hakkında bkz. Bahri Öztürk/Mustafa Ruhan Erdem, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 21. Baskı, Ankara 2021, s. 141; Bahri Öztürk (Editör), Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, Ankara 2021, s. 40-41; Timur Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2021, s. 148; Veli Özer Özbek/Koray Doğan/Pınar Bacaksız, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Ankara 2021, s. 97-100; Veli Özer Özbek/Koray Doğan/Pınar Bacaksız, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2021, s. 124; Feridun Yenisey/Ayşe Nuhoglu, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2021, s. 107-108; Cumhuriyet Şahin/Neslihan Göktürk, Ceza Muhakemesi Hukuku-I, 12. Baskı, Ankara 2021, s. 39-43; Mahmut Koca/İlhan Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2021, s. 77.

muhakemesi hükmü olmadığı gibi kabahat kapsamında da değerlendirilemez.³⁷ Bu sonuçtan hareketle disiplin hapsinin uygulanmasını kabul eden 41/F maddesinin suç olarak nitelendirilebilecek filleri düzenleyip düzenlemediği ve maddede kabul edilen disiplin hapsinin ceza hükmü olarak nitelendirilmesinin mümkün olup olmadığı sorulmalıdır. Zira 41/F maddesindeki fiiller suç kapsamında değerlendirilirse ceza kanunlarının zaman bakımından uygulanmasında derhal uygulama ilkesi geçerli olmakla birlikte Türk Ceza Kanunu'nun 7. maddesi³⁸ çerçevesinde, lehe olan kanunun uygulanmasının da (ceza kanunlarının geçmişe yürümesi yasağının istisnası- lehe kanunun geçmişe yürümesi) söz konusu olduğu görülmektedir.³⁹ Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesinde kabul edilen yaptırım, disiplin hapsidir. Disiplin hapsi, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda tanımlanmıştır

³⁷ Bkz. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu (RG 31.03.2005, S. 25772). Kabahatler Kanunu m. 2: "Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır". Kabahatler Kanunu m. 1: "Bu Kanun'da; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla; çeşitli kabahatler tanımlanmıştır".

³⁸ "Zaman bakımından uygulama
Madde 7- (1) İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. İşlendikten sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılmaz ve hakkında güvenlik tedbiri uygulanamaz. Böyle bir ceza veya güvenlik tedbiri hükmolunmuşsa infazı ve kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar.
(2) Suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanun uygulanır ve infaz olunur.

(3) (Değişik: 29.6.2005 - 5377/2 md.) Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekrarla ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır.

(4) Geçici veya süreli kanunların, yürürlükte buldukları süre içinde işlenmiş olan suçlar hakkında uygulanmasına devam edilir."

³⁹ Demirbaş, s. 143; Koca/Üzülmez, s. 74 vd.; Öztürk/Erdem, s. 140 vd., s. 143; Özbek/Doğan/Bacaksız, Ceza Genel, s. 123 vd.; Yenisey/Nuhoğlu, s. 107. 5252 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrasına göre: "Lehe olan hüküm, önceki ve sonraki kanunların ilgili bütün hükümleri olaya uygulanarak, ortaya çıkan sonuçların birbirleriyle karşılaştırılması suretiyle belirlenir". Lehe kanunun uygulanmasında, eski ve yeni düzenlemelerin sadece lehe kısımlarının birlikte değerlendirilerek ceza verilmesi söz konusu olmayıp ya eski ya da yeni kanunun (hüküm) uygulanması gerekmektedir, bu anlamda her iki kanun ayrı ayrı değerlendirilir ve sonuca bakılarak karşılaştırma yapılır, lehe olan hangi kanunsa (hüküm) o uygulanır (Demirbaş, s. 145; Koca/Üzülmez, s. 80-81; Öztürk/Erdem, s. 149-150; Özbek/Doğan/Bacaksız, Ceza Genel, s. 128; Yenisey/Nuhoğlu, s. 107). Lehe kanunun geçmişe etkili olarak uygulanmasının, yalnızca maddi ceza hukuku hükmündeki kanunlar bakımından geçerli olduğu belirtilmiştir (Öztürk/Erdem, s. 144).

(CMK m. 2/1, 1). Buna göre, “Disiplin hapsi: Kısmî bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, ön ödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, şartla salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adlî sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapsi ifade eder”. Kamusal faaliyetin yürütülmesi amacıyla getirilmiş kurallara aykırı davranışta bulunanların, bu kurallara uygun davranmasının sağlanması için disiplin yaptırımı olarak disiplin hapsi karşımıza çıkmaktadır.⁴⁰ Disiplin hapsi, hapis cezasından farklı olup kişinin belli bir süreye kadar hürriyetinden mahrum bırakılması dışında başka bir hukukî sonucu yoktur. Ceza Muhakemesi Kanunu’nda verilen tanım kapsamında, disiplin hapsi, hapis cezası olmadığından, kanunlarda adlî cezalarla ilgili olarak getirilen düzenlemeler, disiplin hapsi hakkında uygulanmayacaktır.⁴¹ Disiplin hapsi kararlarının infazına ilişkin ayrıntılar, 28.03.2020 tarihli ve 2324 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’te⁴² düzenlenmiş olup bu çerçevede, disiplin hapsi kararları, tekerrüre esas olmaz, koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz ve adlî sicil kayıtlarına işlenmez (Yön. m. 145/4). Bütün bu açıklamalardan hareketle Çocuk Koruma Kanunu’nun 41/F maddesinde düzenlenen fiilin ceza kanunları anlamında suç tanımına⁴³ girmediği ve maddede kabul edilen disiplin hapsinin de Türk Ceza Kanunu anlamında (TCK m. 45) bir ceza⁴⁴ olmadığı sonucuna varılabilir. Ancak disiplin hapsinin Türk Ceza Kanunu anlamında bir ceza olmaması, bu hapis cezasına ilişkin olarak ceza kanunlarının sağladığı güvencelerden mahrum kalmasını da gerektirmez, zira ister suç karşılığında verilen hapis cezaları olsun isterse disiplin hapsi olsun her iki durumda da

⁴⁰ İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Bası, Ankara 2021, s. 877; Mahmut Coşkun, İcra-İflâs Suçları Disiplinsizlik Eylemleri ve Yargılama Usûlü, 7. Baskı, Ankara 2021, s. 270; Koca/Üzülmez, s. 568. Disiplin hapsi ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Coşkun, s. 274 vd.

⁴¹ Özgenç, s. 878; Coşkun, s. 269.

⁴² RG 29.03.2020, S. 31083.

⁴³ Türk Ceza Hukukunda suç tanımıyla ilgili olarak ayrıntılı bilgi için bkz. Demirbaş, s. 210 vd.; Koca/Üzülmez, s. 43-44, 85 vd.; Öztürk/Erdem, s. 161 vd.; Özgenç, s. 159 vd.; Özbek/Doğan/Bacaksız, Ceza Genel, s. 207.

⁴⁴ Türk Ceza Kanunu bakımından yaptırımla ilgili olarak ayrıntılı bilgi için bkz. Demirbaş, s. 601 vd.; Koca/Üzülmez, s. 561 vd. özellikle TCK’da düzenlenen hapis cezaları hakkında bkz. s. 567 vd., Özgenç, s. 769 vd.; Öztürk/Erdem, s. 490 vd.; Özbek/Doğan/Bacaksız, Ceza Genel, s. 589 vd. Hapis cezası ve disiplin hapsinin farklı ve ortak yönleri bakımından karşılaştırması için bkz. Özgenç, s. 877 vd.

kişi hürriyetinden mahrum bırakılmaktadır.⁴⁵ Bu sebeple her ne kadar disiplin hapsini gerektiren 41/F maddesindeki fiillerde, ceza kanunlarının zaman bakımından uygulanmasına ilişkin özellikle lehe kanunun geçmişe yürütmesi ilkesinin doğrudan geçerli olamayacağı düşünülebilirse de, nihayetinde kişiyi hürriyetinden mahrum bırakan bir yaptırım söz konusu olduğundan, burada da lehe kanunun tespit edilerek uygulanması sağlanmalıdır. Bu durum, insan haklarının, temel hak ve özgürlüklerin, Anayasa'nın ve hukuk devleti ilkesinin gereği olarak düşünülmelidir. Bu sebeple 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşmiş ve mülga 341. madde kapsamında kalan fiiller hakkında, İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 341. maddesi ile Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi bütün olarak somut olay açısından sonuç itibarıyla karşılaştırılarak lehe olan hükmün uygulanmasına karar verilmelidir. Buna göre, kural olarak lehe kanun uygulaması bakımından, her iki maddenin de bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda bir karşılaştırma yapılması söz konusu olsa da, mülga 341. maddedeki yaptırımın 6 aya kadar tazyik hapsi, Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesindeki yaptırımın ise çocuk teslimine ilişkin ilâm ve tedbirlerde 3 aya kadar disiplin hapsi ile çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilâm ve tedbirlerde üç günden on güne kadar disiplin hapsi olduğu görülmektedir ki, kural olarak ilk görünüş itibarıyla Çocuk Koruma Kanunu yaptırım bakımından daha lehedir. Bundan başka, mülga 341. madde ile 41/F maddesi arasında, çocuk teslimi ile çocukla kişisel ilişki kurulmasına yönelik fiillerin ayrı yaptırımlara bağlanması ve şikâyet süresi bakımından da farklar bulunduğu ve sonraki değişiklik ile getirilen bu farkların da kural olarak daha lehe olduğu görülmektedir.

II. 7343 sayılı Kanun'la Değişen, Eklenen Hükümlerin ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümlerin Zaman Bakımından Uygulanması

A. 7343 sayılı Kanun'un Yayımı Tarihinde Derhal Uygulanan Hükümler

İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18 kapsamı dışında kalan 7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değişiklikler,

⁴⁵ Coşkun, s. 270.

Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte derhal uygulanmaya başlamıştır. Derhal uygulanmaya başlayan değişiklikler İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen veya değiştirilen, 1., 3/a, 4., 13., 36., 97/a, 111., 111/a, 128/a, 134.,⁴⁶ 135. ve 142/a maddeleridir.

B. İcra ve İflâs Kanunu Geçici Madde 18 Kapsamında Yer Alan Hükümler

İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18 çerçevesinde derhal uygulanması söz konusu olmayan ve kural olarak 111/b maddesine ilişkin Yönetmeliğin yayımlanmasından itibaren adım adım uygulanmaya başlayacak hükümler (geçici madde 18/1. ve 2. fıkra çerçevesinde yer alan hükümler), İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanunla eklenen veya değiştirilen, 87., 88., 106., 110., 111/b, 114., 115., 118., 124., 126., 127., 129., 130., 242. ve 244. maddeleri ile 134. maddenin 9 ve 10. fıkralarıdır.

C. Çocuk Koruma Kanunu Geçici Madde 2 Kapsamında Yer Alan Hükümler

7343 sayılı Kanun'la eklenen Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımın uygulanmasına (ÇKK m. 41/A- m. 41/İ), Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde başlanması söz konusudur.

Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2/2. fıkra gereğince, Dördüncü Kısımın henüz uygulanmadığı yerlerde, İcra ve İflâs Kanunu'nun 7343 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan 25, 25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam olunacaktır.

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair cezai hüküm bakımından, 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen mülga 341. madde kapsamında kalan fiillere ilişkin şikâyetler, icra mahkemelerince sonuçlandırılacak, 30.11.2021 tarihinden sonra gerçekleşen fiiller bakımından Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi uygulanacaktır.

D. Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

7343 sayılı Kanun'un 32. maddesine göre, İcra ve İflâs Kanunu'nun 25., 25/a, 25/b, 133. ve 341. maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. An-

⁴⁶ 134. maddede yer alan doğrudan ihalenin feshini ilgilendiren hükümler ile 134. maddenin 9. ve 10. fıkraları hariç olmak üzere (İİK geçici m. 18/2).

çak değişikliklerin tüm ÷lkede aynı anda uygulanması söz konusu olamayacağından, yürürlükten kaldırılan hükümlerin de yeni ve değiştirilen hükümler uygulanana kadar adeta yürürlükteymiş gibi uygulanmaya devam etmesi söz konusu olacaktır. 7343 sayılı Kanun'un 32. maddesi çerçevesinde yürürlükten kaldırılan hükümlerin bir süre daha uygulanması bakımından aşağıdaki tespitler yapılabilir:

Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısmının henüz uygulanmaya başlamadığı il ve ilçeler bakımından İcra ve İflâs Kanunu'nun yürürlükten kaldırılan 25., 25/a, 25/b maddeleri uygulanmaya devam edilecektir.

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair yaptırım bakımından, 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen 341. madde kapsamında kalan fiillere⁴⁷ ilişkin şikâyetler, icra mahkemelerince sonuçlandırılacaktır.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 133. maddesi 7343 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılmış olup elektronik satışa ilişkin 7343 sayılı Kanun'la getirilen yeni düzenlemelerin uygulanmaya başladığı yerlerde (İİK geçici m. 18/1. ve 2. fıkra gereği) artık 133. madde de uygulanmayacaktır. Ancak bir yerde henüz elektronik satışa ilişkin hükümler uygulanmaya başlamamışsa 133. madde o il ve ilçeler bakımından yürürlüktedir.

E. Diğer Hükümler

Elektronik ortamda satış konusunda İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değişiklikler açısından rehnin paraya çevrilmesine ilişkin olarak açıklayıcı bir geçici hükme ihtiyaç duyulmuştur. Buna göre, İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. fıkra çerçevesinde, Adalet Bakanlığı'nın duyurusu üzerine uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, taşınır rehninin veya ipoteğin paraya çevrilmesi, iflâs tasfiyesi ve ortaklığın giderilmesine ilişkin satışlar bakımından, geçiş tarihinden sonra ilânı yapılacak açık artırmalar hakkında 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen ve eklenen hükümler uygulanır. Geçiş tarihinden önce ilânı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten

⁴⁷ Bkz. İcra ve İflâs Kanunu'nun mülga 341. maddesi ile ilgili olarak, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâm veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefet bakımından yukarıda yapılan açıklamalar.

kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur (İİK geçici m. 18/2, 3. bent). Bu çerçevede özellikle elektronik ortamda satışa ilişkin ve bununla bağlantılı yeni kanuni düzenlemelerin, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip, iflâs tasfiyesi ve ortaklığın giderilmesine ilişkin satışlarda uygulanabilmesi için geçiş tarihinden sonra ilânı yapılan bir açık artırma olması gerekir. Geçiş tarihinden önce ilânı yapılan ve İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. fıkra 3. bentte yer alan takip prosedürlerindeki açık artırmalar bakımından 7343 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerden önceki hükümler uygulanacaktır. Bu takip prosedürlerinde 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen maddelerin yeni hâllerinin uygulanması açısından açık artırmanın ilânı tarihi önem arz etmektedir.

7343 sayılı Kanun'la getirilen elektronik satış ve bununla bağlantılı yeni hükümlerin uygulanmasına kural olarak Adalet Bakanlığı'nın duyurusu üzerine belirtilen il ve ilçelerde başlanacaktır,⁴⁸ ancak İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. fıkra 4. bent gereğince, geçiş tarihinden önce yapılan ilân üzerine ihalesi gerçekleştirilemeyen ve yeniden satışı talep edilen açık artırmalar hakkında da 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen ve eklenen hükümler uygulanır.

SONUÇ

7343 sayılı "İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile İcra ve İflâs Kanunu'nun 1, 4, 13, 36, 87, 88, 97/a, 106, 110, 111, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 128/a, 129, 130, 134, 135, 142/a, 242, 244. maddelerinde değişiklik yapılmış; 3/a, 111/a ve 111/b maddeleri Kanun'a eklenmiş ve 25, 25/a, 25/b, 133 ve 341. maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Bunlar yanında, 7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'nda ilâmların icrası kısmında yer alan çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmış ve bu konu ayrıntılı şekilde Çocuk Koruma Kanunu kapsa-

⁴⁸ Bu konuda bkz. İİK geçici m. 18/2, 2. bent: "2. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen 88, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129 ve 130'uncu maddeler, 134'üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkraları ile ihdas edilen 111/b maddesi uygulanır. Geçiş tarihinden önce ilanı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur".

mına alınmıştır. 7343 sayılı Kanun'un 57. maddesine göre, Kanun'un Resmî Gazete'de yayımı tarihinde (30.11.2021) tüm hükümler yürürlüğe girmesine rağmen, 7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'na eklenen geçici madde 18 ve Çocuk Koruma Kanunu'na eklenen geçici madde 2 ile zaman bakımından bu düzenleme kapsamında kalan hükümlerin ne zaman uygulanacağı ayrıca düzenlenmiştir. Bu geçici maddeler dikkate alınarak 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen veya eklenen hangi hükümlerin hangi tarihe tâbi olarak uygulamaya gireceğinin belirlenmesi ve özellikle geçici maddeler çerçevesinde uygulanma tarihlerinin hangi koşullar çerçevesinde değerlendirileceği ve belirleneceği tespit edilmelidir. Genel olarak, geçici maddeler ile 7343 sayılı Kanun'la getirilen değişikliklerin uygulanması bakımından oldukça karışık ve hukuk tekniğine uygun olmayan bir usûl izlenmiştir. 7343 sayılı Kanun'la yapılan ek veya değişikliklerde, Adalet Bakanlığı'nun resmî internet sitesinden duyurusu, haciz tarihi, açık artırmanın ilânı tarihi, satış talebi tarihi gibi, uygulanacak her yeni hüküm bakımından, birden farklı tarihin ayrıca ve bazen de bir arada değerlendirilmesi gerekmektedir.

İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18 kapsamı dışında kalan 7343 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değişiklikler, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte derhal uygulanmaya başlamıştır. Derhal uygulanmaya başlayan değişiklikler İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen veya değiştirilen, 1., 3/a, 4., 13., 36., 97/a, 111., 111/a, 128/a, 134.,⁴⁹ 135. ve 142/a maddeleridir.

İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18 çerçevesinde derhal uygulanması söz konusu olmayan ve kural olarak 111/b maddesine ilişkin Yönetmeliğin yayımlanmasından itibaren Adalet Bakanlığı'nca yapılacak duyuruda belirlenen il ve ilçelerde uygulanmaya başlayacak hükümler (geçici madde 18/1. ve 2. fıkra çerçevesinde yer alan hükümler), İcra ve İflâs Kanunu'na 7343 sayılı Kanun'la eklenen veya değiştirilen, 87., 88., 106., 110., 111/b, 114., 115., 118., 124., 126., 127., 129., 130., 242. ve 244. maddeleri ile 134. maddenin 9 ve 10. fıkralarıdır.

⁴⁹ 134. maddede yer alan doğrudan ihalenin feshini ilgilendiren hükümler ile 134. maddenin 9. ve 10. fıkraları hariç olmak üzere (İİK geçici m. 18/2).

7343 sayılı Kanunla eklenen Çocuk Koruma Kanunu'nun Dördüncü Kısımının uygulanmasına (ÇKK m. 41/A- m. 41/İ) ise Adalet Bakanlığı'nca belirlenen il veya ilçelerde duyuru ile başlanacak olup Çocuk Koruma Kanunu geçici madde 2/2. fıkra gereğince, Dördüncü Kısım henüz uygulanmadığı yerlerde, İcra ve İflâs Kanunu'nun 7343 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan 25, 25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam olunacaktır.

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair yaptırım bakımından, 30.11.2021 tarihinden önce gerçekleşen mülga 341. maddede kapsamında kalan fiillere ilişkin şikâyetler, icra mahkemelerince sonuçlandırılacak, 30.11.2021 tarihinden sonra gerçekleşen fiiller bakımından Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/F maddesi uygulanacaktır.

7343 sayılı Kanun'un 32. maddesine göre, İcra ve İflâs Kanunu'nun 25., 25/a, 25/b, 133. ve 341. maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak değişikliklerin tüm ülkede aynı anda uygulanması söz konusu olamayacağından, yürürlükten kaldırılan hükümlerin de yeni ve değiştirilen hükümler uygulanana kadar adeta yürürlükteymiş gibi uygulanmaya devam etmesi söz konusu olacaktır.

İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. fıkra çerçevesinde, Adalet Bakanlığı'nın duyurusu üzerine uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, taşınır rehninin veya ipoteğin paraya çevrilmesi, iflâs tasfiyesi ve ortaklığın giderilmesine ilişkin satışlar bakımından, geçiş tarihinden sonra ilânı yapılacak açık artırmalar hakkında 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen ve eklenen hükümler uygulanacaktır. Geçiş tarihinden önce ilânı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur (İİK geçici m. 18/2, 3. bent).

7343 sayılı Kanun'la getirilen elektronik satış ve bununla bağlantılı yeni hükümlerin uygulanmasına kural olarak Adalet Bakanlığı'nın duyurusu üzerine belirtilen il ve ilçelerde başlanacak olup İcra ve İflâs Kanunu geçici madde 18/2. fıkra 4. bent gereğince, geçiş tarihinden önce yapılan ilân üzerine ihalesi gerçekleştirilemeyen ve yeniden satışı talep edilen açık artırmalar hakkında da 7343 sayılı Kanun'la değiştirilen ve eklenen hükümler uygulanacaktır.

Kaynakça

Kitaplar

- Coşkun Mahmut, İcra-İflâs Suçları Disiplinsizlik Eylemleri ve Yargılama Usûlü, 7. Baskı, Ankara 2021.
- Demirbaş Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2021.
- Koca Mahmut/Üzülmez İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara 2021.
- Özbek Veli Özer/Doğan Koray/Bacaksız Pınar, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara 2021. (Ceza Genel)
- Özbek Veli Özer/Doğan Koray/Bacaksız Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Ankara 2021.
- Özgenç İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Bası, Ankara 2021.
- Öztürk Bahri (Editör), Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, Ankara 2021.
- Öztürk Bahri/Erdem Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 21. Baskı, Ankara 2021.
- Pekcanitez Hakan/Akkan Mine/Erişir Evrim, İcra ve İflâs Kanunu ve İlgili Mevzuat, 22. Bası, İstanbul 2021.
- Şahin Cumhur/Göktürk Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku-I, 12. Bası, Ankara 2021.
- Yenisey Feridun/Nuhoğlu Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, Ankara 2021.

Makaleler

- Güneş Derya Belgin, “7343 sayılı Kanun’da Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine İlişkin Geçiş Hükümleri”, (<https://blog.lexpera.com.tr/7343-sayili-kanunda-cocuk-teslimi-ve-cocukla-kisisel-iliski-kurulmasına-dair-ilamlarin-ve-tedbir-kararlarinin-yerine-getirilmesine-iliskin-gecis-hukumleri/>).
- Kale Serdar, “İcra ve İflâs Hukukunda Online Satış”, (<https://blog.lexpera.com.tr/icra-ve-iflas-hukukunda-online-satis/>).
- Pekcanitez Hakan/Erişir Evrim, “6352 sayılı Kanun’la İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerin Zaman İtibariyle Uygulanması”, *İstanbul Barosu Dergisi* Kasım-Aralık 2012, C. 86, S. 2012/6, s. 17-39.

